

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО**

Факультет економіки
та менеджменту

Кафедра історії України,
економічної теорії та туризму

**Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни
«Історія економіки та економічної думки»
(для студентів спеціальності 051 «Економіка» ОС «Бакалавр»)**

Львів 2022

Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» (для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка») / Г.П. Вислободська. Львів, 2022. 22с.

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК **Саламін Оксана Степанівна**

Затверджено на засіданні кафедри історії України, економічної теорії та туризму протокол № 5-1 від «05» 05 2022 р.

Рекомендовано до друку методичною комісією факультету економіки та менеджменту Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки	5
Тема 2. Господарські форми економіки Стародавнього світу	6
Тема 3. Економічна думка Стародавнього світу і Середньовіччя	8
Тема 4. Меркантилізм	9
Тема 5. Мануфактурний період світової економіки.....	10
Тема 6. Зародження економічного лібералізму.....	11
Тема 7. Епоха переходу до індустріального суспільства (кінець XVIII-перша пол. XIX ст.).....	12
Тема 8.Класична політична економія.....	13
Тема 9. Історична школа.....	14
Тема 10. Економічні концепції раннього соціалізму.....	14
Тема 11. Марксистська економічна доктрина	15
Тема 12. Маржиналізм	16
Тема 13. Інституціоналізм	17
Тема 14. Кейнсіанство	18
Тема 15. Некейнсіанство.....	19
Тема 16: Господарство провідних країн світу у міжвоєнний період та після другої світової війни	19
Тема 17. Неолібералізм та його школи	20
Тема 18: Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	21
Рекомендована література.....	22

ВСТУП

У межах даної навчальної дисципліни вивчаються закономірності розвитку народного господарства в координатах світового простору та в певні історичні періоди; конкретні факти і явища економічного розвитку країн, регіонів та світового господарства в цілому; економічні процеси в їх історичній послідовності та цивілізаційному вимірі та економічна думка, що їм відповідає. Поєднання історії розвитку господарства з історією розвитку економічної думки в межах навчальної дисципліни допомагає студентові зрозуміти загальну спрямованість еволюції економічної науки, її взаємозв'язок з економічною політикою, прийняттям стратегічних і оперативних рішень, а головне – сформуванню загальноекономічний світогляд майбутнього фахівця.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є економічні системи та економічні вчення, що формувалися в різних країнах з урахуванням національних, природних, політичних та інших особливостей в процесі їх історичного розвитку від первісної доби до сучасності.

Мета навчальної дисципліни - формування у студентів системи знань про сутність, характерні риси, законність, різноманітність форм прояву господарства країн світу та розвиток економічної думки в історичному минулому і сприяти становленню сучасного світогляду в студентів, розвитку їх як професіоналів з глибоким розумінням соціально культурної та економічної ситуації, сучасних напрямів розвитку економічної думки.

Основні завдання курсу:

1. Вивчення генезису господарської сфери суспільств певних світових цивілізацій і господарства України як невід'ємної складової частини загальноєвропейської цивілізації.

2. Пізнання основних напрямків і теорій економічної думки, розуміння їхніх теоретичних джерел, методологічних особливостей, внеску вітчизняних учених у скарбницю економічної думки.

3. Пізнання взаємозв'язку економічної теорії з господарською практикою й перспектив економічного розвитку суспільства в цілому.

Знання ІЕЕД дозволяє фахівцям у практичній діяльності врахувати досвід минулих епох, оцінити їхнього досягнення, побачити їхні омани, скористатися їхніми відкриттями.

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ІСТОРІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

1. Історичний розвиток господарства суспільства – об'єкт історико-економічних наук.
2. Принципи та методи історико-економічного пізнання.
3. Функції та завдання історії економіки та економічної думки.
4. Періодизація історичного розвитку господарств суспільства.

Завдання для самостійної роботи:

1. Дайте визначення основним поняттям дисципліни та впишіть їх у таблицю.

№	Поняття	Визначення
1.	Економічна думка	
2.	Школа економічної думки	
3.	Напрямок економічної думки	
4.	Цивілізація	
5.	Історичний метод дослідження	
6.	Функції ІЕЕД	
7.	Періодизація	

Питання для самоконтролю

1. Що вивчає дисципліна ІЕЕД?
2. Які завдання виконує дисципліна ІЕЕД? Стисло охарактеризуйте їх.
3. Які методи економічної науки використовує у своїх дослідженнях дисципліна ІЕЕД?
4. Хто є засновником формаційного критерію періодизації розвитку економічної історії?

5. Хто є засновником цивілізаційного критерію періодизації розвитку економічної історії?
6. Які теоретичні джерела має дисципліна ІЕЕД? З якими іншими дисциплінами вона взаємодіє?
7. Хто з вчених-економістів вважав, що критерій періодизації історії економіки – це культура?
8. Хто з вчених вважав, що критерій періодизації історії економіки – це водні шляхи сполучення?
9. Хто з вчених вважав, що критерій періодизації історії економіки – це спосіб виробництва?
10. Хто з вчених-економістів вважав, що критерій періодизації історії економіки – це цивілізація?
11. Представники якої економічної школи використовували історичний метод дослідження?
12. Хто є автором економічної теорії постіндустріального суспільства?

ТЕМА 2. ГОСПОДАРСЬКІ ФОРМИ ЕКОНОМІКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Характерними рисами первісного господарства є: примітивні знаряддя праці, загальна (общинна) власність на основні засоби виробництва, колективна праця, рівний розподіл благ.
2. Джерелом розвитку первісного господарства є виробництво матеріальних благ і розвиток родини.
3. В епоху палеоліту з'явився найдавніший вид водного транспорту (плоти, човни).
4. Для неоліту притаманне утвердження відтворювальних форм господарювання.
5. Мідно-бронзовий вік характеризувався співіснуванням бронзових і залізних знарядь праці.
6. Другим суспільним поділом праці є виділення ремесла.
7. Однією з причин занепаду первісної господарської системи є поділ праці на землеробство та скотарство.
8. Основним заняттям трипільців було хліборобство.
9. Перший суспільний поділ праці сприяв виникненню приватної власності.
10. Основою привласнюючого господарства були створені людиною засоби матеріального існування.

Заповніть таблицю з основними поняттями щодо господарства первісного суспільства

№	Поняття	Визначення
1	Первісне суспільство	
2	Привласнююче господарство	
3	Відтворююче господарство	
4	Неолітична революція	
5	Перший суспільний поділ праці	
6	Другий суспільний поділ праці	
7	Приватна власність	
8	Трипільська культура	
9	Громада	
10	Сільська община	

Питання для самоконтролю

1. Яка галузь господарства була головною у первісній економіці?
2. Що означає привласнююча форма господарювання?
3. Охарактеризуйте роль рабовласництва у первісному суспільстві.
4. Чим відрізнялися первісні суспільства Античного світу та Давнього Сходу?

ТЕМА 3: ЕКОНОМІЧНА ДУМКА СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ І СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

1. Економічні вчення Стародавнього світу.
2. Економіка в релігійному світосприйнятті.
3. Економічні вчення Середньовіччя.

Визначте яке з наведених тверджень є помилковим. Відповідь обґрунтуйте.

1. В Україні існувало три види феодальної ренти: продуктова і грошова рента, панщина.
2. У період розвиненого феодалізму складається феодальне велике землеволодіння, формується шар залежного селянства, установлюються васально-ленні відносини.
3. Бенефіцій – вільно відчужувана індивідуально-сімейна земельна власність, тобто приватна власність на наділ общинної землі.
4. У феодальній економіці селянин не був власником землі.
5. Головною причиною виникнення й швидкого росту міст у феодальній Західній Європі було відокремлення ремесла від землеробства.
6. Характерною рисою середньовічного ремесла в Європі була його мануфактурна організація.
7. Селяни об'єднувалися у гільдії.
8. Результатом Великих географічних відкриттів була поява колоніальної системи.
9. Від "революції цін" виграли феодалі.
10. Августин Блаженний виступав проти накопичення грошей або земельних володінь.
11. До основних ознак феодалізму відносять: панування натурального господарства, сполучення крупного і дрібного землеволодіння, позаекономічний примус, низький рівень техніки.
12. "Цехова" система виробництва характерна для феодалізму.
13. Комунальна революція представляє собою боротьбу колоній за незалежність.
14. Основною галуззю франкського господарства було землеробство.
15. Реформа Карла Мартелла полягає у тому, що бенефіцій перетворювався на довічне володіння.
16. Основним історичним джерелом епохи раннього феодалізму є "Рипуарська правда".
17. Комутація повинностей – це заміна відробіткової і натуральної ренти грошовою.
18. Відомий твір Святого Аврелія Августина мав назву "Сповідь".

Заповніть таблицю з основними поняттями щодо господарства та економічної думки Середньовіччя

№	Поняття	Визначення
1	Феодалізм	
2	Феодальна рента	
3	Бенефіцій	
4	Цехова система	
5	Торговельна гільдія	
6	Лихварський відсоток	
7	Справедлива ціна	

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте економічну думку Стародавньої Індії.
2. Назвіть основні положення економічної думки Стародавнього Китаю.
3. В чому полягають особливості економічної думки Стародавнього Єгипту?
4. Охарактеризуйте економічну думку Месопотамії.
5. В чому полягають економічні погляди Фоми Аквінського?
6. Особливості економічної думки Стародавньої Греції.

ТЕМА 4: МЕРКАНТИЛІЗМ

1. Загальна характеристика вчення.
2. Концепція раннього і пізнього меркантилізму.
3. Заслуги і помилки меркантилістів.

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Визначте загальні риси вчення меркантилістів. Ким (за видами занять) були меркантилісти?

2. Порівняйте теорію та практику раннього і пізнього меркантилізму.
3. Охарактеризуйте твори представників англійського, французького, італійського меркантилізму. Чи є в них суто національні особливості? У чому полягає специфіка російського, українського меркантилізму?
4. Визначте основні положення критики меркантилізму.
5. У чому полягає новаторство методології В. Петті? Чим його теорія радикально відрізняється від меркантилізму? Яким економічним категоріям надав тлумачення автор?
6. Поясніть специфіку трудової теорії вартості П. де Буагільбера. Чому він вважав гроші злом? Які засади розвитку економіки він визначив?
7. Проаналізуйте зв'язок учення фізіократів зі станом економіки Франції.
8. Визначте філософське підґрунтя вчення фізіократів.
9. Порівняйте економічні погляди меркантилістів та фізіократів за окремими критеріями (критерії для порівняння визначте самостійно).
10. Намалюйте економічну таблицю Ф. Кене. Опишіть, як відбувається кругообіг річного продукту між класами. У чому полягає значення цієї роботи Ф. Кене?

Питання для самоконтролю

1. Що таке меркантилізм? Які історичні передумови зумовили його виникнення?
2. Розкрийте суть концепції національного багатства і шляхів його примноження в поглядах ранніх і пізніх меркантилістів.
3. Порівняйте трактування грошей та їх функцій в періоди раннього і пізнього меркантилізму.
4. Викладіть історичні особливості меркантилізму в Іспанії, Англії та Франції.
5. Наведіть заслуги і помилки меркантилістів.
6. Теорія грошового балансу раннього меркантилізму. В. Стаффорд (Англія), Г. Скаруффі (Італія).
7. Меркантилістська доктрина в сучасній теорії і практиці.

ТЕМА 5. МАНУФАКТУРНИЙ ПЕРІОД СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Поясніть зміст економічних перетворень у XVI-XVII ст. у Західній Європі на прикладі Нідерландів, Англії, Франції. Як змінювалася соціальна структура в цих країнах, чим характеризується розвиток промисловості, сільського господарства, фінансів, торгівлі?
2. Який вплив на характер економічних відносин мали буржуазні революції в європейських країнах?

3. Чим мануфактурний спосіб виробництва відрізняється від цехового?
4. Як відбувалося становлення колоніальної системи? Які країни активно освоювали колоніальні землі?
5. Поясніть сутність процесу первісного нагромадження капіталу.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть економічні причини і наслідки економічних відкриттів.
2. Обґрунтуйте положення про те, що зародження індустріального суспільства у країнах Західної Європи почалося в XVI ст.
3. Дайте визначення мануфактури, її типів. Розкрийте особливості мануфактурного періоду в розвитку промисловості у країнах Західної Європи, США.

ТЕМА 6. ЗАРОДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЛІБЕРАЛІЗМУ

1. Зародження ліберальної економічної думки.
2. Школа фізіократів.
3. Економічні вчення Ф.Кене та А. Тюрго.

Тестові завдання:

1. *Першою країною, у якій відбулася успішна буржуазна революція, є:*
 - а) Франція;
 - б) Нідерланди;
 - в) Англія;
 - г) Німеччина.
2. *Мануфактура – це підприємство, засноване на:*
 - а) поділі праці;
 - б) примусовій праці;
 - в) колективній власності;
 - г) механізованому способі виробництва.
3. *Для економіки Німеччини XVI-XVIII ст. було характерним:*
 - а) сталість феодално-кріпосницьких відносин;
 - б) бурхливий розвиток мануфактур;
 - в) значний ступінь державного впливу на розвиток сільського господарства;
 - г) відсутність централізованих мануфактур.
4. *Основні причини Великих географічних відкриттів:*
 - а) пошук нових торговельних шляхів;

- б) гостра нестача золота і срібла;
- в) матеріально-технічні відкриття;
- г) усе перераховане вище.

5. Для аграрного перевороту в Англії XVI-XVII ст. не було характерним:

- а) позбавлення селян особистісних господарств;
- б) огороження земель;
- в) посилення особистісної залежності селян від феодалів;
- г) розвиток великого землеволодіння.

Питання для самоконтролю

1. Що таке фізіократія? Які особливості притаманні вченню фізіократів?
2. Розкрийте суть вчення Ф. Кене про «чистий продукт».
3. Які особливості теоретичних поглядів Ф. Кене про класи і капітал?
4. Як уявляв собі Ф. Кене механізм кругообігу господарського життя? У чому історико-економічне значення його теорії відтворення?
5. Які економічні ідеї А. Тюрго показують його прихильність вченню фізіократів?
6. Роз'ясніть трактування А. Тюрго категорій «багатство», «заробітна плата», «гроші», «позиковий відсоток», «ціна».

ТЕМА 7. ЕПОХА ПЕРЕХОДУ ДО ІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА (КІНЕЦЬ XVIII- ПЕРША ПОЛ. XIX СТ.)

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає суть промислового перевороту? Які його наслідки? Які особливості промислового перевороту у Великобританії, Німеччині, Австрії та США?
2. Розкрийте основний зміст процесу індустріалізації. Покажіть динаміку та особливості індустріального розвитку США, Німеччини, Великобританії.
3. Проаналізуйте два напрями розвитку (революційний та еволюційний) сільського господарства США та європейських країн.
4. Доведіть, що на зламі XIX – XX ст. сформувалося світове господарство.

ТЕМА 8. КЛАСИЧНА ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ

1. Адам Сміт - засновник класичної політичної економії.
2. Розвиток класичної школи.
3. Реформування економічного лібералізму.

Заповніть таблицю з основними поняттями щодо класичної політичної економії

№	Поняття	Визначення
1	Етапи розвитку	
2	Представники	
3	Предмет і метод дослідження	
4	Теорія економічного зростання	
5	Принцип досягнення макроекономічної рівноваги	

Питання для самоконтролю

1. У чому сутність концепції А. Сміта про «економічну людину» і «невидиму руку»?
2. Які положення обґрунтовує А. Сміт у своїй теорії поділу праці?
3. Які класи виділяв в суспільстві А. Сміт?
4. Охарактеризуйте теоретичні позиції А. Сміта про заробітну плату, прибуток і капітал.
5. Наведіть судження Д. Рікардо з приводу категорій «вартість» і «капітал», доходів основних класів суспільства і грошей.
6. Дайте оцінку висловлюванням Д. Рікардо про тенденції заробітної плати і прибутку до зниження в умовах «приватної та вільної ринкової конкуренції».
7. У чому суть та основні положення «закону Сея»?

ТЕМА 9. ІСТОРИЧНА ШКОЛА

1. Передумови виникнення і особливості німецької історичної школи.
2. Північноамериканський протекціонізм.

Дайте визначення основним поняттям:

1. Національна економія – це _____

2. Продуктивні сили нації – це _____

3. Промислове виховання – це _____

4. Виховний протекціонізм – це _____

5. Міжнародний поділ праці – це _____

6. Фрітредерство – це _____

ТЕМА 10: ЕКОНОМІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ РАНЬОГО СОЦІАЛІЗМУ

1. Зародження соціалістичних ідей.
2. Економічні ідеї авторів утопічного соціалізму.
3. Дрібнобуржуазний соціалізм Сісмонді і Прудона.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність «соціальної справедливості» у працях представників раннього соціалізму?
2. Які школи включає соціалістична доктрина і в чому їх сутність?
3. Які кінцеві цілі доктрин утопічного соціалізму епохи промислового перевороту?
4. Як характеризує К. Сен-Сімон рекомендоване їм індустріальне суспільство?
5. Що розумів Фур'є під самоврядними громадами-фалангами?

6. У чому особливості теоретичних положень Р. Оуена про вартість?
7. Чому Сісмонді вважає капіталістичну систему неприродною?
8. Яке тлумачення власності приводив Прудон?
9. Яку роль відводили державі представники дрібнобуржуазного соціалізму?

ТЕМА 11: МАКРСИСТСЬКА ЕКОНОМІЧНА ДОКТРИНА

1. Карл Маркс – основоположник наукового соціалізму.
2. Економічне вчення Маркса.
3. Еволюція марксистського економічного вчення.

Проаналізуйте особливості економічних поглядів засновника марксистської школи політекономії Карла Маркса та заповніть таблицю.

№	Критерії	К. Маркс
1	Назви робіт	
2	Хронологічні рамки	
3	Сфера дослідження	
4	Предмет і метод дослідження	
5	Теорія додаткової вартості	
6	Трудова теорія вартості	
7	Теорія ренти	
8	Теорія капіталу	
9	Теорія відтворення	
10	Теорія економічного зростання	

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте історичні умови виникнення марксизму.
2. Що прийняв К. Маркс в якості наукових джерел для своїх досліджень?
3. Розкрийте сутність введеного Марксом поняття «додаткова вартість».
4. Що Ви розумієте під терміном «накопичення капіталу», запропонованого Марксом?
5. Ким було розвинене марксистське вчення? З чим не були згодні його послідовники?

ТЕМА 12: МАРЖИНАЛІЗМ

1. Сутність маржиналізму.
2. Австрійська школа.
3. Лозанська школа.
4. Кембріджська школа.

Проаналізуйте особливості економічних ідей представників шкіл маржиналізму і заповніть таблицю:

№	Критерії	Австрійська школа	Кембріджська школа	Лозанська школа
1	Представники			
2	Етап розвитку			
3	Предмет дослідження			
4	Сфера дослідження			
5	Джерело формування вартості товару			
6	Методологічний інструментарій			

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає основна ідея маржиналізму?
2. Назвіть основні передумови, що зумовили зміну класичної політичної економії маржинальною економічною теорією.
3. Як О. Бем-Баверк трактує категорію вартість (цінність) і принцип спадної корисності виходячи з свого прикладу про самотнього поселенця?
4. Що лежить в основі «теорії зобов'язання» Ф. Візер?
5. Яка головна заслуга Л. Вальраса в економічній науці?
6. Розкрийте особливості моделі макроекономічної рівноваги Л. Вальраса.
7. Сформулюйте поняття «оптимум Парето».
8. У чому новизна характеристики ринкової ціни у трактуванні А. Маршалла?
9. Що розумів А. Пігу під «економічною теорією добробуту»?

ТЕМА 13: ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМ

1. Передумови зародження і етапи розвитку інституціоналізму.
2. Основні риси інституціаналізму.
3. Неоінституціоналізм.

Дайте відповіді на питання

1. Що ранні інституціоналісти називають інститутами і як обґрунтовують їх роль в економічному житті?
2. Назвіть основні твердження неокласичної теорії, які піддають сумніву представники раннього інституціоналізму.
3. Розкрийте сутність проблеми специфікації прав власності. Які наслідки має розмитість прав власності для економічної ефективності?
4. Наведіть приклади позитивних та негативних зовнішніх ефектів. Яким чином проблема екстерналій вирішується представниками неокласичної теорії та неоінституціоналізму?
5. Визначте причини утворення фірми відповідно до поглядів представників неоінституціоналізму.
6. Поясніть сутність трансакційних витрат, надайте їх класифікацію та наведіть приклади.
7. Сформулюйте предмет, завдання, методологічні припущення теорії суспільного вибору. Які «фіаско держави» та способи їх усунення пропонуються авторами теорії суспільного вибору?
8. Поясніть, чим відрізняється кліометрика від економічної історії.

Питання для самоконтролю

1. Які історико-економічні передумови зумовили виникнення інституціоналізму?
2. Назвіть етапи розвитку інституціоналізму і вкажіть їх особливості.
3. Що таке «інститути» у трактуванні американських авторів, у тому числі Т. Веблена?
4. Розкрийте суть поняття «ефект Веблена».
5. У чому суть трактування категорії «операція» у Дж. Коммонса?
6. У чому полягає особистий внесок У. Мітчелла в інституційний напрямок економічної думки?
7. Сформулюйте сутність поняття «ефект домінування» Фр. Перру.
8. У чому полягає сутність теорії технологічного детермінізму Дж. Гелбрейта?

ТЕМА 14: КЕЙНСІАНСТВО

1. Криза капіталістичної економіки і необхідність нової парадигми.
2. Загальна характеристика регульованого капіталізму.
3. Значення ідей Дж. Кейнса для економічної науки.

Теми виступів:

1. Значення наукових пропозицій Дж. Кейнса для розвитку економіки в світі.
2. Змішана економіка, її значення і впровадження.
3. Технократичні концепції періодизації суспільства.

Питання для самоконтролю

1. Як вплинула світова економічна криза в першій третині ХХ ст. на принципи саморегулювання ринкової економіки?
2. Розкрийте зміст сутності економічного кругообігу за Кейнсом.
3. Що розумів Кейнс під сукупним попитом і сукупною пропозицією?
4. У чому суть «психологічного закону» Дж. Кейнса?
5. Як Дж. Кейнс обґрунтує необхідність втручання держави в економіку.
6. Які два способи регулювання попиту пропонував Кейнс?

ТЕМА 15: НЕОКЕЙНСІАНСТВО

1. Переосмислення спадщини Дж. Кейнса.
2. Неокейнсіанські доктрини державного регулювання економіки.
3. Посткейнсіанство.
4. «Неокласичний синтез» П. Самуельсона і метод «витрати - випуск» В. Леонтєва.

Питання для самоконтролю

1. Які об'єктивні причини спонукали вчених переглядати спадщину Дж. Кейнса?
2. У чому полягає сутність неокейнсіанських доктрин?
3. Розкрийте особливості неокейнсіанства в США.
4. У чому Ви бачите особливості неокейнсіанства у Франції?
5. У чому полягає сутність кривої Філіпса і яке її практичне значення?
6. У чому полягає сутність «неокласичного синтезу» П. Самуельсона?
7. Який внесок у розвиток економічної думки вніс В. Леонтєв?

ТЕМА 16: ГОСПОДАРСТВО ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД ТА ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

1. Економічні наслідки Першої світової війни для окремих країн.
2. Версальська система.
3. Плани Дауеса та Юнга.
4. Світова економічна криза 1929—1933 рр. Варіанти виходу з неї.
Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.
1. Згідно з планом Юнга у Німеччині передбачалося збільшення щорічних репарацій та платежів, а також жорсткий контроль над економікою і фінансами країни.
2. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр. охопила насамперед банківську сферу
3. Одним з найбільших недоліків післявоєнної економіки Великобританії була залежність від експорту товарів легкої промисловості.
4. Американський економіст Т. Веблен впровадив термін "інституціоналізм" в економічну науку в 1919 р.
5. Другий етап розвитку інституціоналізму пов'язують з революційними теоріями недосконалої конкуренції.
6. Особливістю кейнсіанської методології є те, що Дж. М. Кейнс не враховував психологічну мотивацію економічної діяльності.

7. Представники інституціоналізму придержувалися поглядів класичної школи політекономії в особі А. Сміта і Д. Рікардо .

8. На думку Веблена, економічна поведінка людей носить більш складний часто ірраціональний характер

9. Головним феноменом сучасного життя В. К. Мітчелл вважав гроші і грошовий обіг.

10. Економічна концепція Хайєка побудована на принципі економічної свободи та невтручання держави в економіку.

11. Основою "Нового курсу" Рузвельта було припинення окупації Францією Рурського вугільного басейну.

12. План Дауеса було впроваджено з метою усунення революційної ситуації в Німеччині, що виникла в результаті світової економічної кризи.

13. Головною причиною відставання промислового виробництва Франції на початку ХХ ст. була перевага дрібних підприємств та дефіцит ресурсів.

14. Дж. М. Кейнс вважав, що в умовах масового безробіття можна не побоюватися інфляції.

15. Після Першої світової війни Лондон втратив статус фінансового лідера, а фунт стерлінгу перестав бути світовою валютою.

16. Необералізм включає тільки одне положення: ринок як найбільш ефективна система господарювання створює найкращі умови для економічного зростання.

Питання для самоконтролю

1. Як розвивалася економіка США в 1914 – 1939 рр.?
2. Що ви знаєте про плани Юнга та Дауеса?
3. Чи однаково виходили з економічної кризи (1929 – 1933 рр.) індустріальні країни світу?
4. Як розвивалося сільське господарство провідних країн світу напередодні другої світової війни?
5. Розкрийте суть мілітаристської економіки Німеччини.

ТЕМА 17: НЕОЛІБЕРАЛІЗМ ТА ЙОГО ШКОЛИ

1. Виникнення неолібералізму.
2. Концепція соціального ринкового господарства. Неолібералізм Фрайбурзької школи.
3. Економічний лібералізм Л. Мізеса і Ф. Хайєка.
4. Чиказька школа монетаризму.

Питання для самоконтролю

1. Які передумови зародження неолібералізму і в чому його відмінності від кейнсіанства?
2. Які функції сучасної держави розглядаються неолібералами як функції «нічного сторожа» або «спортивного судді»?
3. Розкрийте сутність навчання Л. Мізеса.
4. Який внесок вніс Ф. Хайєн у розвиток економічного лібералізму?

ТЕМА 18: СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ НА ЕТАПІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТ.)

Дайте відповіді на питання

1. Охарактеризуйте політику країн Європи та Японії, спрямовану на відновлення економік по завершенні Другої світової війни.
2. Проаналізуйте вплив плану Дж. Маршалла на стан економіки США та Європи, плану Доджа-Маккартура – на розвиток японської економіки.
3. Охарактеризуйте вплив НТР на економіку розвинутих країн у другій половині ХХ ст.
4. Як протягом другої половини ХХ ст. змінювалися пріоритети державної економічної політики в окремих країнах Європи, у Японії, США?
5. Охарактеризуйте еволюцію економічного співробітництва країн Європи.
6. Визначте фактори економічного прориву «нових індустріальних країн».
7. Охарактеризуйте ринкові економічні реформи в Китаї та їх сучасні наслідки.
8. Надайте характеристику економічного устрою країн соцтабору. Які з цих країн досягли найбільших економічних успіхів протягом перехідного періоду?
9. На які підгрупи поділяють країни, що розвиваються? Як змінився їх економічний стан протягом другої половини ХХ ст.?
10. Визначте риси та проблеми сучасної світової економіки.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає вплив глобалізації на сучасну світову економіку?
2. Вкажіть основні особливості формування інформаційного суспільства у США.
3. Назвіть основні особливості формування інформаційного суспільства в Японії.
4. Як відбувався перехід до інформаційного суспільства в Україні?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Пармаклі Д.М., Філіппова С.В., Добрянська Н.А. Історія економічних вчень: Навчальний посібник. Одеса, 2018. 113 с.
2. Історія економіки та економічної думки : підручник / за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 792 с.
3. Історія економічних вчень: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2018. 775 с.
4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю.В., Тищенко С.В. Історія економіки та економічної думки : Навчальний посібник Київ : «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
5. Історія економічних вчень [текст] : підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.
6. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.

Допоміжна

1. Соціально-економічні аспекти становлення постіндустріального суспільства: монографія. Варченко О.М., Кальченко С.В., Свиноус І.В. та ін.; за ред. О.М. Варченко. Біла Церква : БНАУ, 2020. 302 с.
2. Кравцов О.О. Питання розподілу благ в економічній теорії добробуту. Причорноморські економічні студії. 2019. Випуск 42. С.6-11.
3. Овечкіна О.А., Маслош О.В., Левченко І.І. Постіндустріальна модель функціонування і розвитку системи відносин капіталістичної власності. Причорноморські економічні студії. 2020. Випуск 52. С.7-14.
4. Полуяктова О.В., Матюк Т.В. Людський капітал як чинник інституціональної трансформації економіки. Інфраструктура ринку. 2020. Випуск 52. С.15-17.
5. Озернюк Г.В. Страхові правовідносини в період середньовіччя. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. 2013. Том 26. №2-2. С.45-52.
6. Андрєєва С. Лихварство, обіг капіталів та робочої сили між Запоріжжям і Кримом у період Нової Січі (1734–1775 рр.). Південний архів. Історичні науки: Збірник наукових праць. 2010. Випуск 31-32. С. 130-138.